

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Lasten kuntoutuksen muodot perhekeskuksessa

Työryhmä:

Virpi Aromaa, kuntoutusyksikön päällikkö Vantaa

Tuija Arvo, fysioterapian ylihoitaja Helsinki

Outi Ekebom, toimintaterapeutti Helsinki

Helena Kara, johtava toimintaterapeutti Helsinki

Katja Kuula, vastaava fysioterapeutti Kirkkonummi

Katri Lagerbom, fysioterapeutti Espoo

Päivi Lehmusvuori, johtava puheterapeutti, Helsinki

Markus Salonen, keskitettyjen palvelujen päällikkö Helsinki

Tuire Tertsunen, lasten kuntoutuspalvelujen päällikkö Espoo

Jaana Vinnikainen, fysioterapeutti Helsinki

Palvelun sisältö ja palvelulupaus

- Lasten kuntoutukseen liittyvät palvelukuvaukset on tehty **fysioterapiasta, puheterapiasta, toimintaterapiasta, ravitsemusterapiasta sekä lasten ja nuorten neuropsykologipalvelusta.**
- Palvelua annetaan niille 0-17-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä heidän huoltajilleen ja lähiympäristöilleen, jotka on ohjattu ko. palvelun piiriin.
- Palvelu sisältää orientoivan arvioinnin ja ohjauksen sekä niiden perusteella tarpeen mukaisessa laajuudessa erityistyöntekijän tutkimuksen ja kuntoutustarpeen arvioinnin. Myös asiakkaan lähiympäristölle tarjotaan konsultaatiota ja ohjausta.
- Mikäli kuntoutustarve todetaan, suositellaan kuntoutuksen alkuvaiheen toteuttamista julkisen puolen palveluna, joka voi tarvittaessa jatkaa erikoissairaanhoidon ohjaamisen jälkeen myös esim. KELAn toteuttamana kuntoutuksena.
- Mitä nuoremasta lapsesta on kyse, sen pikaisemmin arviointi ja tarvittaessa kuntoutus käynnistetään. Oireen voimakkuus ja sen vaikutus lapsen toimintaan vaikuttaa aina kiireellisyyden arviointiin lapsen iän lisäksi.

Vaikuttavuus/ taloudellisuus

- Maakunnassa tulee luoda **yhtenäiset konsultaatioon, hoitoon ohjaamiseen ja kuntoutukseen pääsyn kriteerit ja hoitopolut.**
- **Oikea-aikainen interventio** vaikuttaa positiivisesti lapsen toimintakykyyn ja sillä pystytään ehkäisemään ongelmien kasautumista sekä sen myötä syrjäytymisriskiä.
- Monialaiselle yhteistyölle tulee luoda **selkeät ja toimivat rakenteet**, joilla turhaa odottelua ja päällekkäistä työtä voidaan välttää.
- Kuntoutuksista eri erikoisaloilla on tehty vaikuttavuustutkimuksia, ja kuntoutuksen hyödyt on osoitettu. Myös talousmittareita näissä tutkimuksissa on ollut mukana, ja on osoitettu kuntoutuksen tuottavan myös **taloudellista hyötyä, joka näkyy mm. myöhemmän hoidon tarpeen vähenemisenä.** Esimerkiksi puheterapian palvelukuvauksessa on tiedot tutkimuksesta, jonka mukaan **jokainen puhe- tai kielihäiriön kuntoutukseen käytetty euro tuo 1,67 . 3,04 euron säästöt.**

Sidosryhmät ja kumppanuudet/ yhdyspinnat

- **Monialaisuus** on kuntoutuksen yhteydessä ensiarvoisen tärkeää. Kuntouttajat toimivat yhdessä keskenään, lisäksi terveydenhuollon kuntoutusta toteuttavilla on yhteistyötä mm. lastenneuvoloiden, kouluterveydenhuollon, perusterveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, koulutoimen, sosiaalipalvelujen, vammaispalvelujen, sekä erikoissairaanhoidon kanssa.
- Monialaista yhteistyötä tehdään konsultaatioiden, neuvottelujen, puhelujen ja tapaamisten muodossa, tapaamisissa voi myös asiakas tai hänen huoltajansa olla läsnä. **Kuntoutuksen ankkuroituminen arkeen** on yksi yhteistyön päätavoitteista.
- **Asiakkaan ja/tai hänen perheensä tilanne määrittelee aina yhteistyön tarpeen ja laajuuden.** Asiakas ja/tai hänen perheensä on aina aktiivinen toimija kuntoutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- **Muunkielisten asiakkaiden tarpeet tulee huomioida** kuntoutuspalvelujen ja yhteistyön suunnittelussa.

Muutoksen mahdollisuudet

- **Yhteistyön ja monialaisuuden mahdollisuuksien lisääntyminen tarjoaa asiakkaan saamaan palveluun lisäarvoa.** Tämä edellyttää selkeiden rakenteiden luomista monialaiselle työlle.
- Asiakkaan näkökulmasta palvelujen keskittyminen perhekeskukseen oletettavasti **helpottaa palvelujen löytämistä ja tavoittamista.**
- Työntekijän näkökulmasta **kollegiaalinen ja monialainen tuki** on helpommin saavutettavissa.
- **Uhkana** jatkuvuudelle, yhteistyölle ja monialaisuuden kehittymiselle on kuntoutuksen pirstaloituminen, kun varhaiskasvatus ja opetus jää kuntaan, sote-palveluiden siirtyessä maakuntaan.

Miltä palvelun tulisi näyttää (tulevaisuuden visio)

- Asiakas saa riittävästi tietoa kuntoutuksesta.
- Kuntoutusta on tarjolla monialaisesti.
- Kuntoutus on helposti asiakkaan saavutettavissa.
- Neuvontaa ja ohjausta on tarjolla sekä kasvokkain asiantuntijan kanssa, puhelimitse että sähköisissä palveluissa.
- Riittäväillä resursseilla turvataan palveluihin pääsy niin, että ongelmiin päästään puuttumaan riittävän varhain ja näin ehkäistään haasteiden vaikeutumista.